

ВІДГУК
офіційного опонента доктора психологічних наук, професора
ЯЛАНСЬКОЇ СВІТЛАНИ ПАВЛІВНИ
на дисертаційну роботу
ПРУСАКА ПАВЛА ВІКТОРОВИЧА
на тему «Підготовка майбутніх психологів до застосування коучингових
стратегій у супроводі клієнтів»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі
знань 01 – Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність теми дослідження. Дисертаційна робота П.В. Прусака присвячена надзвичайно актуальній проблемі професійної підготовки майбутніх психологів у контексті сучасних соціальних трансформацій, що супроводжуються зростанням запиту на психологічну допомогу нового типу — орієнтовану не лише на подолання криз, а й на розвиток особистісного потенціалу, усвідомлене цілепокладання та самореалізацію особистості.

Особливої значущості набуває інтеграція коучингових стратегій у діяльність психолога як ресурсорієнтованого підходу до супроводу клієнта, що відповідає сучасній гуманістичній парадигмі психологічної практики. Водночас, як обґрунтовано зазначає автор, у системі вищої освіти підготовка майбутніх психологів до застосування коучингових стратегій залишається фрагментарною та недостатньо систематизованою, що зумовлює необхідність розроблення цілісної науково-педагогічної системи .

Отже, тема дисертації є своєчасною, соціально значущою та безпосередньо пов'язаною з актуальними завданнями модернізації професійної підготовки психологів.

1. Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, є достатньо обґрунтованими та логічно вивіреними. Автором здійснено глибокий аналіз міждисциплінарної наукової бази, що охоплює психологічні, педагогічні, управлінські та комунікативні аспекти коучингу.

Обґрунтованість результатів забезпечується: чіткою логікою побудови дослідження (від теоретичного аналізу до експериментальної перевірки); використанням комплексу взаємодоповнювальних методів; коректною організацією педагогічного експерименту; застосуванням методів математичної статистики для підтвердження достовірності результатів.

Висновки дисертації узгоджуються з поставленою метою і завданнями та логічно впливають із отриманих результатів.

Дисертаційна робота вирізняється високим рівнем методологічної культури, зокрема чітким обґрунтуванням актуальності дослідження через виявлені суперечності сучасної освітньої практики.

2. Наукова новизна і достовірність наукових положень дисертаційної роботи.

Наукова новизна дослідження є вагомим та полягає передусім у розробленні та експериментальній перевірці цілісної науково-педагогічної системи підготовки майбутніх психологів до застосування коучингових стратегій у супроводі клієнтів.

Цінним є авторське трактування готовності майбутніх психологів до застосування коучингових стратегій у супроводі клієнтів як інтегративного, динамічного особистісного утворення, яке вбачаємо теоретично виваженим і науково обґрунтованим.

На позитивну увагу заслуговує уточнення понятійного апарату: «коучинг», «коучингові стратегії», «психологічний супровід», «готовність психолога до коучингової діяльності», «готовність майбутніх психологів до застосування коучингових стратегій у супроводі клієнтів», «науково-педагогічна система підготовки майбутніх психологів».

Схвалення потребує обґрунтування структурних компонентів досліджуваної готовності, розроблення критеріїв і показників її сформованості

Окремої уваги заслуговує поєднання холістичного, синергетичного, системно-діяльнісного, партисипативного та акмеологічно-рефлексивного підходів, що створює методологічно цілісну основу дослідження.

Достовірність результатів підтверджується репрезентативністю вибірки, тривалістю експерименту та узгодженістю теоретичних і емпіричних даних.

3. Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання.

Теоретичне значення дисертаційного дослідження полягає не лише у розширенні наукових уявлень про підготовку майбутніх психологів, а й у концептуалізації коучингового підходу як складника сучасної професійної діяльності фахівця психологічного профілю. У роботі здійснено теоретичне узагальнення та систематизацію наукових підходів до розуміння коучингу, що дозволило уточнити його місце у структурі психологічної допомоги.

Важливим є те, що автором обґрунтовано готовність майбутніх психологів до застосування коучингових стратегій як інтегративне особистісно-професійне утворення, що поєднує мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний компоненти. Такий підхід розширює наукові уявлення про зміст професійної підготовки психолога в умовах сучасних трансформацій психологічної практики.

Крім того, теоретичне значення дослідження полягає у розробленні та обґрунтуванні науково-педагогічної системи формування зазначеної готовності, що інтегрує низку методологічних підходів (системно-діяльнісного, холістичного, синергетичного, партисипативного, акмеологічно-рефлексивного) та може бути використана як теоретико-методологічна основа для подальших досліджень у галузі професійної підготовки психологів.

Практичне значення отриманих результатів є вагомим і полягає у створенні та апробації цілісного комплексу освітніх рішень, спрямованих на формування готовності майбутніх психологів до застосування коучингових стратегій. Результати дослідження мають безпосередній прикладний характер і можуть бути використані для модернізації освітніх програм за спеціальністю 053 «Психологія» на рівнях бакалаврату та магістратури.

Зокрема, практична цінність роботи виявляється в:

– оновленні змісту низки професійно орієнтованих дисциплін шляхом інтеграції коучингових завдань, вправ і супервізійних форматів, що забезпечують поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю;

– розробленні та впровадженні вибіркового освітнього компонента «Основи коучингових технологій у практиці фахівця» (бакалаврат) і авторського позакредитного курсу «Коучингові технології у навчанні і викладанні» (магістратура), які спрямовані на формування базових і розширених коучингових компетентностей;

– обґрунтуванні доцільності використання інституційних форм практичної підготовки (супервізійні студії, навчально-практичні центри, сертифікатні програми підвищення кваліфікації) як середовища для набуття студентами досвіду реальної професійної взаємодії.

Важливим є також те, що запропонована науково-педагогічна система створює умови для організації безпечного професійного простору, у якому здобувачі освіти мають можливість апробувати коучингові стратегії, здійснювати рефлексивний аналіз професійних дій, формувати професійну ідентичність та відповідальне ставлення до психологічного супроводу клієнта.

Таким чином, результати дослідження мають як теоретико-методологічне, так і прикладне значення, що забезпечує їхню актуальність і перспективність використання в системі вищої та післядипломної психологічної освіти.

4. Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження в наукових фахових виданнях.

Результати дослідження пройшли широку апробацію. Основні положення дисертації достатньо повно висвітлені у наукових публікаціях автора (загалом 13 праць), що включають статті у фахових виданнях, публікації у міжнародних базах даних (Scopus), тези доповідей у збірниках матеріалів міжнародних конференцій. Публікації репрезентують ключові аспекти теоретичної та експериментальної частин дисертації й підтверджують апробацію результатів дослідження. Кількість та якість публікацій відповідає чинним нормативним вимогам МОН України щодо

публікаційної активності здобувача ступеня доктора філософії.

5. Відповідність структури та змісту дисертації вимогам.

Структура дисертації є логічно виваженою, відповідає вимогам до наукових робіт такого рівня і забезпечує послідовне розгортання дослідницької логіки — від теоретичного осмислення проблеми до її експериментальної перевірки. Робота складається зі вступу, двох розділів (теоретичного та експериментального), висновків до розділів, загальних висновків і списку використаних джерел (190 найменувань, з них 55 – іноземними мовами).

У вступі чітко окреслено методологічний апарат дослідження: об'єкт, предмет, мету, завдання, гіпотезу, наукову новизну та практичне значення. Вказані компоненти є внутрішньо узгодженими, вибудовані за принципом ієрархічної підпорядкованості та відображають логіку переходу від загального до конкретного, що забезпечує цілісність дослідницької концепції.

У першому розділі дисертаційного дослідження здійснено ґрунтовний теоретико-методологічний аналіз проблеми підготовки майбутніх психологів до застосування коучингових стратегій у супроводі клієнтів. Автором систематизовано сучасні наукові підходи до розуміння сутності коучингу, коучингових стратегій та їх місця у структурі психологічної практики. Важливим є уточнення понятійно-категоріального апарату, зокрема визначення змісту та структури готовності майбутніх психологів до застосування коучингових стратегій як інтегративного особистісного утворення.

У розділі також обґрунтовано методологічні засади дослідження, що базуються на поєднанні системно-діяльнісного, холістичного, синергетичного, партисипативного та акмеологічно-рефлексивного підходів. Це забезпечує багатовимірний аналіз досліджуваного феномена та створює підґрунтя для побудови авторської науково-педагогічної системи. Логічним завершенням першого розділу є розроблення структурно-функціональної моделі формування готовності майбутніх психологів, визначення її компонентів, критеріїв і показників, що безпосередньо орієнтує подальший експериментальний етап дослідження.

Другий розділ має експериментальний характер і є логічним продовженням теоретичного аналізу. У ньому представлено програму та хід педагогічного експерименту, спрямованого на перевірку ефективності розробленої науково-педагогічної системи. Автором обґрунтовано організаційно-педагогічні умови її реалізації, розкрито зміст освітніх компонентів, форм і методів підготовки, зокрема інтеграцію коучингових стратегій у професійну підготовку майбутніх психологів.

Особливу цінність становить опис практико-орієнтованих форм роботи (моделювання професійних ситуацій, мікросесії, супервізійні обговорення), що забезпечують формування діяльнісного компонента готовності. У розділі наведено результати експериментальної перевірки, їх кількісний і частково якісний аналіз, що дозволяє зробити обґрунтовані висновки щодо позитивної динаміки сформованості досліджуваної якості.

Логічний зв'язок між розділами є чітко простежуваним: теоретичні положення першого розділу виконують функцію концептуального підґрунтя, тоді як другий розділ забезпечує їх емпіричну верифікацію. Така побудова дослідження свідчить про цілісність авторської наукової позиції та відповідність дисертації принципам наукової системності, послідовності та доказовості.

6. Відповідність дисертації встановленим вимогам та дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності.

Дисертація П.В. Прусака є завершеною самостійною кваліфікаційною науковою працею. Дисертаційна робота виконана відповідно до вимог, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Аналіз тексту роботи не виявив порушень принципів академічної доброчесності. Усі запозичення мають коректні посилання, результати дослідження є оригінальними, а висновки — авторськими.

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Відзначаючи вагомі позитивні напрацювання та здобутки Павла Вікторовича Прусака, вважаємо за доцільне звернути увагу на певні *дискусійні моменти та зауваження*.

1. У теоретичному розділі доцільно було б більш чітко розмежувати коучингові стратегії та суміжні психологічні практики (зокрема консультування і психотерапію) на рівні прикладних ситуацій, а не лише концептуального аналізу.

2. Потребує додаткової конкретизації опис механізмів перенесення сформованих коучингових умінь студентів у реальну професійну діяльність після завершення навчання.

3. У роботі доцільно було б розширити аналіз ризиків і обмежень використання коучингових стратегій у психологічній практиці, зокрема в контексті роботи з клієнтами у кризових станах.

4. Експериментальна частина виглядає переконливою, однак варто було б більш детально представити якісні результати (case-аналізи, приклади змін у професійній позиції студентів), що посилює інтерпретаційний аспект дослідження.

5. У окремих фрагментах роботи спостерігається певна термінологічна варіативність у використанні понять «коучингові технології» та «коучингові стратегії», що потребує більш чіткої уніфікації.

Висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертації та можуть слугувати підґрунтям для подальших наукових пошуків автора.

8. Загальний висновок.

На підставі проведеного аналізу можна констатувати:

1. Дисертація Павла Вікторовича Прусака на тему «Підготовка майбутніх психологів до застосування коучингових стратегій у супроводі клієнтів» є самостійним завершеним науковим дослідженням актуального наукового завдання.

2. Усі положення дисертації науково обґрунтовані, мають характер наукової новизни, а достовірність і вірогідність висновків забезпечені під час дослідження.

3. Поставлену П.В. Прусаком мету, сформульовані завдання дослідження розв'язано ґрунтовно та доказово. Всі положення, що винесені на захист, теоретично обґрунтовані, їх зміст викладено в основних висновках до дисертації,

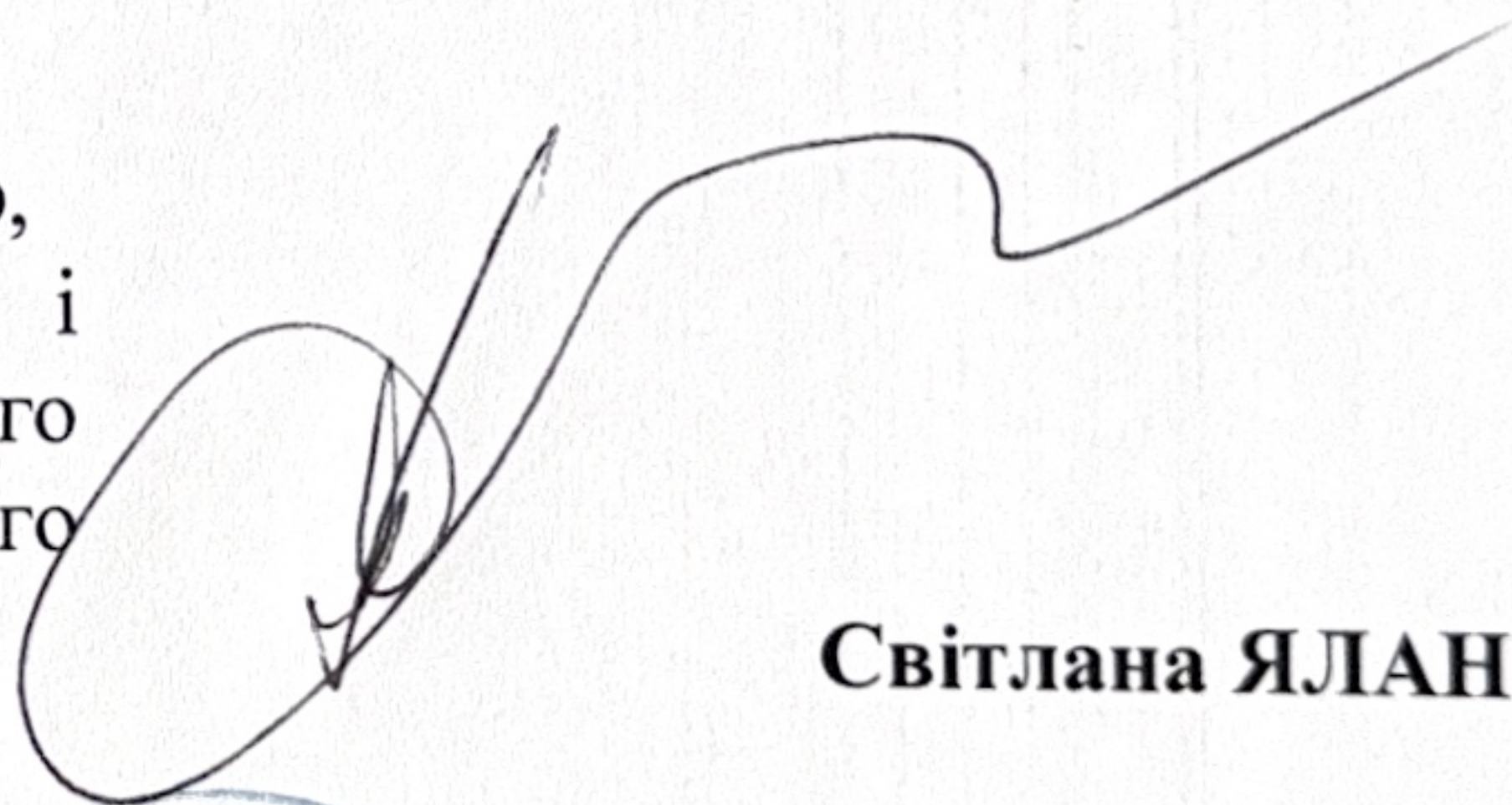
які сформульовано виважено і переконливо. Зміст анотації ідентичний змісту дисертаційної роботи.

4. Дисертаційне дослідження має практичне значення, що підтверджується використанням отриманих результатів в освітньому процесі ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (довідка № 54 від 23.01.2026 р.), Бердянського державного педагогічного університету (довідка № 64-40/59 від 27.01.2026 р.), Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова (довідка № 188 від 29.01.2026 р.), Криворізького державного педагогічного університету (довідка № 08-99/3 від 26.01.2026 р.).

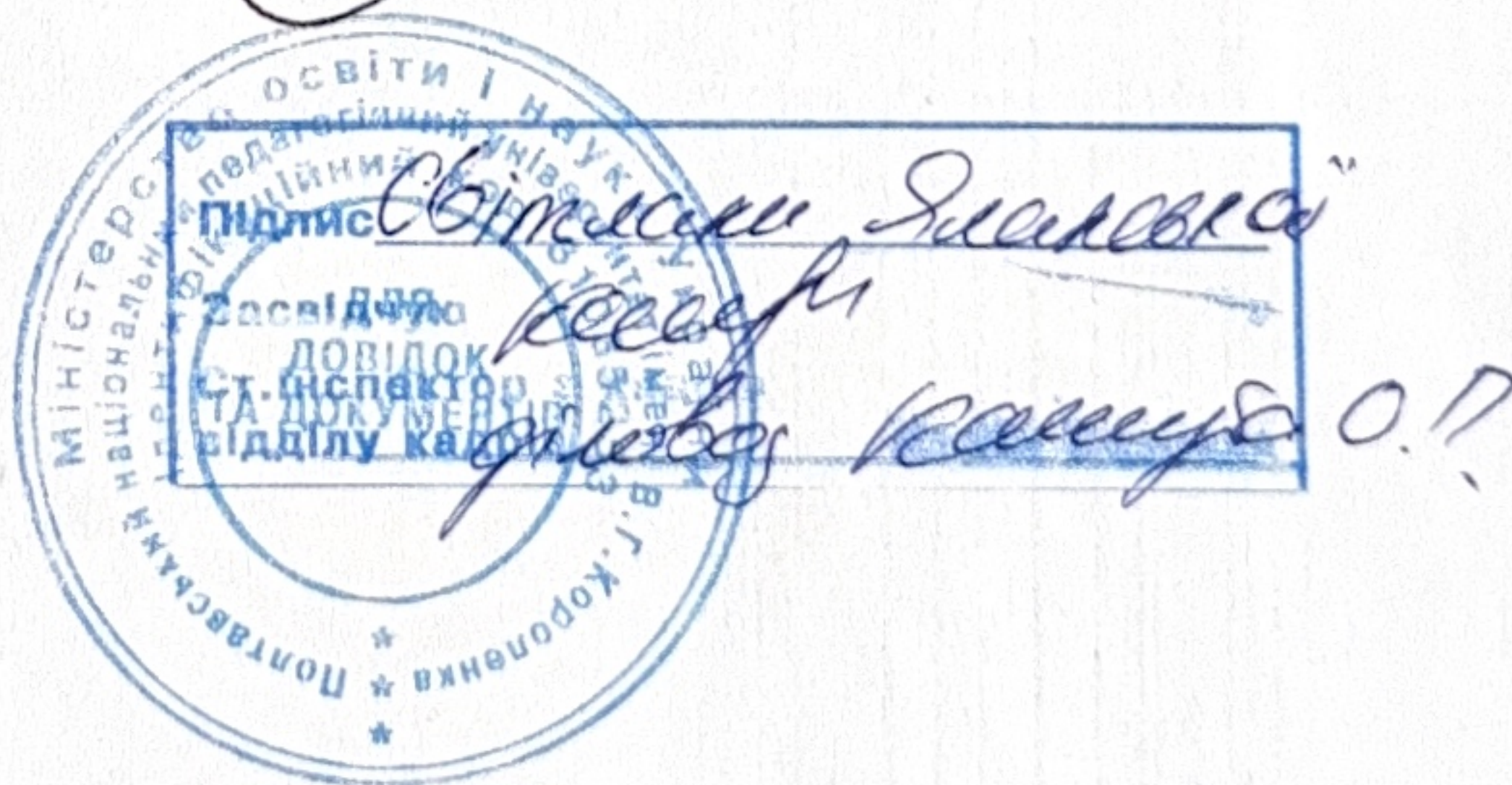
5. Дисертаційна робота Павла Вікторовича Прусака на тему «Підготовка майбутніх психологів до застосування коучингових стратегій у супроводі клієнтів» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами), а її автор Прусак Павло Вікторович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент

доктор психологічних наук, професор,
декан факультету психології і
соціальної роботи Полтавського
національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка

Світлана ЯЛАНСЬКА

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 18:04:31 26.05.2026

Назва файлу з підписом: Відгук опонента Яланська С. П..pdf.asice

Розмір файлу з підписом: 1.6 МБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук опонента Яланська С. П..pdf

Розмір файлу без підпису: 1.7 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ЯЛАНСЬКА СВІТЛАНА ПАВЛІВНА

П.І.Б.: ЯЛАНСЬКА СВІТЛАНА ПАВЛІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2944712884

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 18:04:28 26.05.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000001574340130370707

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.04.06 13:00